26 Δεκεμβρίου 2020

Ο φόβος της εξουσίας για την αλήθεια (Μητροπολίτης Λαρίσης και Τυρνάβου Νικολόπουλος Ιερώνυμος)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

Χριστούγεννα σήμερα και καθώς οι καμπάνες των Ναών μας ευαγγελίζονται το χαρμόσυνο μήνυμα «παντί τω λαώ, ότι ετέχθη ημίν σήμερον σωτήρ» (Λουκ. 2, 10-11), η Αγία μας Εκκλησία, συνεπής στην τακτική της να προβληματίζει για να αφυπνίζει τον άνθρωπο, παραθέτει ανήμερα της Μητρόπολης των εορτών ένα

ευαγγελικό ανάγνωσμα, στο οποίο δεν παρουσιάζεται τόσο «ο τεχθείς βασιλεύς» του κόσμου όλου, αλλά κυρίως οι αναζητητές του. Το κάνει βεβαίως αυτό επειδή στα πλαίσια του λειτουργικού της πλούτου και των καθιερωμένων Ακολουθιών των Βασιλικών Ωρών, παρουσίασε ήδη όλες τις ευαγγελικές περικοπές, που περιγράφουν τα γεγονότα του Χριστού γέννας και επομένως το αφηγηματικό κομμάτι έχει καλυφθεί πλήρως.

Και πάλι όμως, η ανάγνωση μιας περικοπής, η οποία στερείται χαρακτηριστικών στοιχείων της δόξας των Χριστουγέννων, αφού απουσιάζουν από αυτή οι άγγελοι, οι ποιμένες, το σπήλαιο, η φάτνη, ενώ αντιθέτως υπάρχουν μεν ο αστέρας και οι μάγοι, αλλά σε δευτερεύουσα θέση, καθώς φαίνεται ως πρωταγωνιστής ο Ηρώδης και η μανία του να αναζητά για να βρει «το παιδίον», προκαλεί απορία για τη σκοπιμότητα της ανάγνωσής της. Τι θέλει λοιπόν να ξεκαθαρίσει με τη σημερινή

ευαγγελική περικοπή στη μεγάλη εορτή η Εκκλησία μας;

Η προσμονή του Μεσσία

Όλοι μας προετοιμαζόμενοι για τα Χριστούγεννα, έχουμε οπωσδήποτε διαβάσει κείμενα, όχι μόνο Παλαιοδιαθηκικά αλλά και άλλων λαών, τα οποία αποδεικνύουν την προσμονή του κόσμου για τον Μεσσία. Είναι κοινή ιστορική ανάμνηση της ανθρωπότητας η υπόσχεση του Θεού για την αποστολή Σωτήρα και Λυτρωτή. Ανά τους αιώνες πολλοί ήταν εκείνοι που πρόσεχαν μήπως στην εποχή τους πραγματωθούν οι σχετικές προφητείες και πάντως όλοι πρόσμεναν με διαφορά συναισθήματα την υλοποίηση αυτής της υπόσχεσης. Αν και πρόσμεναν όμως, δεν καταλάβαιναν τι θα ήταν αυτός που θα ερχόταν από Θεού. Γι’ αυτό και οι μάγοι από Ανατολών τον προσδιορίζουν ως «βασιλέα των Ιουδαίων», χωρίς όμως να παραξενεύονται από τη φτώχεια του όταν τον συναντούν και του προσφέρουν τα βασιλικά τους δώρα, χωρίς να εξετάζουν τη συνέχεια της ζωής του η τον τρόπο εκπλήρωσης της αποστολής του. Τον αποδέχονται όπως τον βλέπουν, τον νιώθουν χωρίς να τον κατανοούν, τον σέβονται, τον τιμούν, τον ομολογούν και εν τέλει αποχωρούν.

Παράλληλα με αυτή την αναζήτηση, την καλοπροαίρετη και ευλογημένη, εξελίσσεται ακόμη μία. Αυτή του Ηρώδη και των οργάνων του. Δεν ενεργείται καλοδιάθετα, ούτε άδολα. Κυριαρχείται από τον φόβο και την αγωνία. Το γράφει απερίφραστα το ιερό κείμενο: «Ακούσας ο βασιλεύς Ηρώδης εταράχθη και πάσα Ιεροσόλυμα μετ’ αυτού». Μόλις ο Ηρώδης άκουσε για τον τεχθέντα βασιλέα των Ιουδαίων γέμισε ταραχή και μαζί του ταράχθηκε όλη η πόλη των Ιεροσολύμων, γιατί γνωρίζοντας τη μοχθηρία του Ηρώδη, κατανοούσαν το τι φρικαλεότητες θα επακολουθούσαν μέχρι ο Ηρώδης να νιώσει ότι δεν απειλείται. Κι όμως, όλη αυτή η ταραχή δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας παραλογισμός. Ο εβδομηντάχρονος Ηρώδης φοβάται και τρέμει ένα ανυπεράσπιστο νήπιο, το οποίο για να μπορέσει να τον απειλήσει θα πρέπει να περάσουν χρόνια, μάλλον πολύ περισσότερα από το υπόλοιπο της ζωής του. Λογική υπάρχει μόνο στο φόβο όλων των υπολοίπων, γιατί γνώριζαν από προηγούμενα περιστατικά το σκληρό πρόσωπο της εξουσίας του Ηρώδη…

Η βασίλεια της ελπίδας

Κυρίαρχο πίστευμα πολλών είναι ότι η εξουσία εξασφαλίζει όποιον την έχει. Ο εξουσιαστής εντέλλεται και οι υπόλοιποι υπακούουν. Κι όμως, τόσο η σημερινή ευαγγελική περικοπή, όσο και η ιστορική αλήθεια, έρχονται να επιβεβαιώσουν ότι η εξουσία όχι μόνο δεν εξασφαλίζει, αλλ’ αντίθετα δημιουργεί ανασφάλειες σε όποιον και σε όσο μερίδιο την κατέχει, ακριβώς γιατί ελλοχεύει ο φόβος μήπως τη

χάσει. Αυτό τον οδηγεί στην καχυποψία και στην επιστράτευση κάθε θεμιτού και αθέμιτου μέσου για να διασφαλίσει την κατοχή της εξουσίας, γι’ αυτό και τελικά όσοι την ασκούν εύκολα καταντούν μισητοί.

Στη σημερινή όμως ευαγγελική περικοπή τονίζεται κάτι άλλο. Ο φόβος του Ηρώδη δεν προβάλλεται στα πλαίσια κάποιας κοινωνιολογικής προσέγγισης του εξουσιαστικού φαινόμενου. Ο φόβος του Ηρώδη αντιδιαστέλλεται με την ελπίδα των μάγων, στο πρόσωπο των οποίων αποτυπώνεται η αιώνια προσμονή της ανθρωπότητας όλης. Ο φόβος του Ηρώδη δεν προκαλείται γιατί κάποιος αντίπαλος εμφανίζεται για να του πάρει την εξουσία. Ο Ηρώδης φοβάται γιατί κατανοεί ότι αυτό το νεογέννητο νήπιο, περί του οποίου τόσα είχε διαβάσει στις προφητείες, έρχεται αρνούμενο την εξουσία του, αποδομώντας τη σπουδαιότητά της, χωρίς να επαναστατεί, απλώς προσανατολίζοντας τον άνθρωπο προς τον αιώνιο προορισμό του, ανανοηματοδοτώντας τη ζωή του και προσφέροντας την ιδιότητα του πολίτη της Βασιλείας των Ουρανών.

Μετά την ιστορική εμφάνιση αυτού του νηπίου, οι αυτοκράτορες και οι βασιλείς του κόσμου χάνουν τη «θεία ιδιότητα» που επικαλούνταν για να νέμονται και να επιβάλλουν ως «θεοί επί γης» αδιατάρακτα την εξουσία τους. Οι άνθρωποι, έστω και σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική, βρίσκουν τη δύναμη να σταθούν κριτικά και απέναντι στο εξουσιαστικό φαινόμενο σε όλες του τις διαστάσεις. Έχουν πλέον σπάσει τα δεσμά που περιορίζουν τον άνθρωπο στον κόσμο τούτο, καθώς η ελπίδα και η προοπτική της αιωνιότητας στη Θεία Βασιλεία προσφέρει ένα νέο πρίσμα θεώρησης των πάντων. Κι αυτό ο «κοσμοκράτωρ του σκότους του αιώνος τούτου» (Εφεσ. 6, 12) δεν το ανέχτηκε πότε.

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή είναι μία προειδοποίηση ότι πάντα «οι δοκούντες άρχειν των εθνών» (Μαρκ. 10, 42), καταλαμβανόμενοι από παράλογο και ιδιοτελή φόβο θα διώκουν, είτε απροκάλυπτα, ειτα συγκαλυμμένα, όχι πλέον το νήπιο, αλλά την Εκκλησία του.

Πηγή: agiazoni.gr